

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

v zvezi s svetom

•EDINOST• izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse ob priložnosti 7 zl. za polu leta 3 zl. 50 kr., za šest mesecev 2 zl. 75 kr. — Sama priložnost 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu v tiskarni v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Nastanek, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Terrate, •Neva tiskarna•.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu •via Terrate• •Nuova Tipografia• vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Slovenščina v šolah in uradih.

I.

Uže dolgo nismo nič pisali o tej jako važnej zadevi; akoprem imamo uzroka vedno več, da bi o tej stvari pisali, in ostro pisali. — Nedavno so se zopet Velikonemci v drž. zboru kopirili in britko pritoževali, češ, da se pritiskajo na zid, in to le zaradi tega, ker je justični minister dr. Pražak ukazal višjim sodnijam na Českem, da z novim letom morajo vsi odloki, ali rešenja sodišča izdajati v jednem jeziku, českem ali nemškem, namreč v jeziku, v katerem je bil vložen po stranki prvi spis, in da je treba, da se predlogi poročevalca, osnove rešenja in razlogi, kateri se imajo dati strankam, sestavljajo v onem jeziku, v katerem jih velja izdati strankam po obstoječih postavah.

Prav tako morajo tudi protipredlogi kakega svetovalca, uda dotičnega soveta, ki imajo pobijati predloge poročevalca, biti sestavljeni v istem jeziku. — Ako pa se rešitev mora izdati v obeh dež. jezikih, ker je tako predpisano, naj to za sedaj ostane še tako, ali za prevod, v tem slučaju napravljen, sta odgovorna poročevalec in predsednik senata. To je vse ono, zoper česar se toliko pritožujejo Nemci.

Kedor pa trezno misli, mora le pohvaliti to naredbo, in sicer ne iz narodnega, ampak čisto iz juridičnega stališča, kajti komur je za to, da sodnik vestno in po zakonu sodi, priznati mora, da je bila ta naredba uprav nujna. Kedor zna, kako se večkrat delajo prevodi, kako se prav nič ne pazi na duh jezika, na pravo značenje besed v razpravnih spisih in iz-

povedbah prič in obtožencev v kazenskih stvareh, kako se večkrat zaradi slabih prevodov obsodbe drugače glase, nego bi se glasile, da se je vsa obravnava vršila v jeziku zatoženca in prič, ta se pač mora čuditi svobodi v našej državi, kder se zahteva, da se večini prebivalstva pravo sodi v tujem jeziku in to vse zaradi komoditete nekaterih uradnikov. Dosedanji sodni postopek je tak monstrum, da se more samo potem razumeti, ako se zna, da na priliko na Českem, kder prebivajo najintelegentnejši Slovani, ni bilo dovoljeno, da svetovalci višje sodnije, ki so popolnoma zmožni češčine, referirajo v senatu v českem jeziku in izdelujejo razsodbe in nagibe v imenovanem jeziku, čepram so bili vsi predakti česki. —

Ta monstrum obstal je le zaradi tega, ker so Nemci na Českem zavzeli večidel višje službe, pa se niso hoteli učiti českega jezika. Naredba dr. Pražaka velja za Česko vse skoz in skoz brez izjeme, a za Moravsko le toliko, kolikor se tam nahaja uradnikov, ki so popolnoma zmožni českega jezika. — Kakor smo uže rekli, ta čisto naravna stvar je napravila toliko hrupa mej »pravičnimi« in svobodoljubnimi nemškimi poslanci in nemškimi časniki, akoprem je še znano, da je sam Herbst, ko je bil on justični minister, kaj tacega ali prav enacega ukazal glede rabe poljskega jezika v Galiciji.

Taki so ti Velikonemci; v svojej prenapetosti vsakih pet korakov zabredejo v nedoslednosti in v protivje z baš elementarnimi načeli pravice in svobode.

Ali njihov pravi argument je ta, da oni sami sebi lažejo, da je nem-

ški jezik superijoren vsem drugim jezikom, pa ne pomislijo, da je komaj sto let od tega, ko so nemški vladarji sami nemški jezik neumljeno psovali, tako sicer, da je največi kralj pruski Friderik II., ki je temelj postavil moččnosti nemške države, nemške učejake in pesnike le zaničljivo nazival okorneže brez duha in nemški jezik nerabljev za učene razprave; to vam je bil nemški filozof, ki je več čislal francoskega Voltairja, nego vse učejake, ki so se bavili z nemščino, in mnogi nemški veliki geniji so rajše hodili mej Francoze in tam pisali francosko (kakor n. pr. Grimm) nego da bi bili pisali v materinem jeziku. — Vse to se denes še nekoliko ponavlja mej Slovani, ki so tudi Nemcem in Italijanom dali mnogo učenjakov à la Tomaseo, Miklošič itd. — Toda Nemci so po letu 1870 tako vpijanili se napuha, da bi hoteli svojo lastno zgodovino zatajiti in vsa zdrava načela zatreti, ker razen sebe ne vidijo nobenih drugih ljudstev, nobene druge kulture na svetu, akopram je kultura latinskih narodov toliko stara in so si Nemci baš na podlagi te starejše kulture ustanovili svojo.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V seji poslanske zbornice 22. t. m. je finančni minister predložil proračun za leto 1887 ter ga pojasnoval. Vsa potrebščina znaša 521.975.654 gld., v katero svoto se vzeti redni in izvenredni troški. Temu nasproti pa so proračunani dohodki na 505.676.199 gld., za 2.157.642 gld. manj, nego so bili za leto 1886. Da se krivim menenjem ogne, opazi minister, da so

bili letos v prvi polovici leta dohodki manjši, nego se je proračunalo in na to je bilo treba ozir jemati. V tretjem četrtletju pa so se dohodki zopet povišali tako, da je upati, da se proračunani manjši znesek zelo zmanjša, sli celo popolnoma odstrani, ako ne nastopijo izvenredne razmere. Minister zbornici to poroči mej proračunsko razpravo. Troški za skupne zadeve so proračunani na 91.510.351 gld., za 1.036.418 višje od letošnjega leta. Za ministerstvo za deželno brane se je postavilo 258.375 gld. več v proračun od letošnjega leta, ker je treba pomnožiti uradno osobje vesled zakona za črno vojsko, ker so se zvišali troški za orožne vaje, za stanovanja, za opravo in orožje. Za naučno ministerstvo se je proračunilo 948.803 gld. več od letos. Večja potrebščina za osrednjo upravo zadeva večidel naslov »šolsko nadzorstvo.« Za bogočastje se je postavil presežek 547.000 vsled vredbe kongruie. Poduk potrebuje 247.325 gold. več; od tega spadajo večji zneski na nekatere stavbe, posebno na vseučiliščih na Dunaji; v Inomostu in Gradcu. Za srednje šole se je tudi proračunalo 84.610 gld. več, posebno v ta namen, da se zboljšajo plače suplentom. Za občinski šole se je v proračun postavilo 94.229 gld. več, in za ljudske 63.267 gld. — Pri finančnem ministerstvu je potrebščina za 2.068.971 gld. večja. — Pri trgovinskem ministerstvu so ostali podatki pri starem. — Dohodki pri bogoslovju so se za 107.473 in pri poduku za 324.897 gld. višje v proračun postavili. V trgovinskem ministerstvu so bili dohodki od državnih železnic za 2.595.858 nižji proračunani, pri pošti in brzozjavu pa za 383.220, in pri poštnih posojilnicah za 313.600 višji. — Višji dohodki v ministerstvu za poljedelstvo, proračunani na 268.011 gld., zadevajo večidel državne gozde. Obresti od državnega dolga so za 331.806 gld. višji. Finančni minister ponavija pričakovanje, da se primanjkljaj jako zniža, ker se v zadnjem času dohodki zelo množe in da primanjkljaj skoraj

PODLISTEK.

Valovi.

Spisal: Levin.

II.

Naj povemo tu nekoliko o značaju in življenju znanih nam oseb.

Gospod Anton je bil gospodar majhne, a prijetne pristave poleg ceste. Bil je osorne nravi, zelo natančen ali strog gospodar; njegovemu osorno zapovedajočemu glasu se je moralo vse kloniti. Malo boljše je bila njega soproge, gospa Amalija. Ni bila sicer trdega srca, ali vendar je večkrat osorno zamerjala jedino hčerico, gospodičino Zorko, ako se je v kakoj majhnej stvari pregrešila; omečl jo je pa vendar večkrat zadnje mli pogled in proseči glas tako, da jo je po zmerjanju celo brunla in božkala. Sploh je bila nekako žudne nravi, zdaj srdita in k malu zopet mirna in uljudna.

Gospodičina Zorka je bila kaj mlo in lepo dekje — le škoda, da je imela take roditelje. Zadnji so jo sicer ljubili kot ednico v svojem zakonu, ali vetar je moral prebiti marsikako očitanje in nepotrebnost strahovanje, ki je na njeno občutljivo srce neugodno vplivalo ter jo otoževalo. Večkrat je bilo videti na oknu slonečo s žalujočim obrazom, globoko v svoje okoliščine zamišljena. Ko je bila še majhna, takrat sta jo oče in mati celo tepla; sedaj se pa nad njo večkrat srdita ter tirjata, da se ukloni njo odločni volji. Sedaj je odrasla. Krasna in lepa in pri tem še bogata. Njena mati dobro ve, da

marsikak mladenič po njej pogleduje ter si je želi za družico v svojem življenju. Ali vsakemu pritepencu tu ti noče da bi prišla v roke, vzlasti pa skrbi, da jo otla takemu mladeniču, kojega materijalna sredstva bi bila njenim enake ali je še presežala, kajti deklica podeduje lepo pristavo in ona, njena mati, je tudi preskrbela, da jej da koj po odhodu iz rojstvene hiše v ženinovo, z seboj tudi lepo doto v denarju.

In res, gospodin Marguado je bogat mladenič in pri tem še plemenite krvi markiz. To ni kar si bodi. Njuna hči markiza Zorka — to bi njeni častihlepnosti ugajalo! Markiz Marguado je stanoval v mestecu B., a imel je velikega posestva v okolici in dosti pohištva v mestu. Nekoj so pravili, da je milijonar. Bil je lepe in ponosne postave; le pogled mu je nekoliko kazil zaraslo obličje. Tege srčitega njegovega pogleda se je gospica Zorka zbalala. Vedela je sicer, zakaj je jel zahajati v njeno hišo, opazovala tudi njegovo lizanje in poklone, njej namenjene, ali vendar one oči . . . te jej niso bile po godu. Zarovit njegov pogled jej je pretresaval dušo. Ko je pri njej sedel, upirala je svoje oči vedno v tla ter ponajveč molčala, ali mu vsaj samo na kratko odgovarjala.

Neki večer se je izmuznola iz sohe ter šla v svojo spalnico. Ne dolgo potem jo je našla mati sedečo pri oknu, glavo naslonjeno na spodnji predel in obrazom zakritim z robcem — Zorka se je jokala.

— Zorka, kaj ti je, da se jočeš? — praša jo gospa Amalija.

— Nič, mati! —

— Nekaj paš moraš imeti! Zakaj si se pač tako skrivno odtegnola iz sohe ter se

ne več povrnola? Vsaj menda pač več, po kaj zahaja gospod markiz k nam! — morala bi biti vesela, ne pa se tako nevljudno odtrahiti.

— Pustite me, mati, lepo vas prosim; mene jako boli glava; jaz ne morem več v sobo; pojdem v posteljo.

— Ali te solze, te solze! — — — Zorka, Zorka, glej, kaj počenjaš; da se ne bodeš kedaj kesala, ko bo uže prepozno! ne bodi vendar tako trdovratna. Zakaj se tako trdo veješ proti gospodu markizu? Jaz in tvoje oče sva ti ga odločila za ženina: — se boš ti morda ustavljala najinej volji? On te tudi prisrčno ljubi; ti bodeš kedaj lahko velika gospa markiza; kaj tedaj pomenjajo te tvoje solze? Gotovo ti je kdo kaj v glavo vtepel — — —

Pustite me, mati; v sobo več ne pojdem; in vašega markiza za ženina nočem: ako me hoč te videti kedaj srečno, prosim vas, mati, ne siliti mi tega človeka! — govorila je s tresočim milo prosečim glasom in s tem mater tem bolj razburila. Tedaj je pokazala zadnjo svojo srčito prav; neslušnosti ni hotela trpeti:

— Ti se boš tedaj ustavljala volji svojih roditeljev — zarezala je na njo — ustavljala se bodeš volji gospoda markiza, ki je najpremožnejša oseba tu v okolici? Govorila bom s tvojim očetom!

Gospodičina Zorka se je tresla po vseh udih. Tako razj rjene svoje matere še ni videla in kaj je imela pričakovati še le od očeta, ki je bil še bolj trdosrčen? — Ihtela je, tesno jej je prihajalo pri srcu; — želela si je smrti; stiskala je svojo lenolaso glavico k oknu in plakala.

— Oh, kako sem nesrečna! — tožila je sama sebi — kako so mi nasprotni

moji stariši! — Zahvalna sem jim za življenje in odgojo: — ali zakaj me vendar hočejo sedaj uničiti, zakaj mi žale le slabo, hoteč me sklenoti v zakon s tem človekom, kojega črtim iz globočine svoje duše? vsaj sem jim vendar v vsem pokorna — je li jih moram tudi v tem slučaju slušati? — In kaj bode še le z menoj; ko zvedo, da sem odšla sicer drugemu mladeniču, kojega edino morem ljubiti? — ah, strah me je pred trenutkom, ko pride to na dan. — Ubogi Stanko! ako bi ti vedel, koliko moram prebiti zaradi tebe, — ako bi vedel kakki obitki se nad tboj in nad menoj zbirajo, gotovo bi obupal ter šel svoje gorje tešit v daljne kraje . . . . .

Tedaj se stresse po vsem životu. Vstaviš z stola, bila je z labtmi naslonjena na okno ter bila tožno zamišljena v vedro noč. Krasno nebo je bilo nasejano z milijoni blicnih zvezdic in luna je čarobno obsevala divno okolico. Zamaknena je zrla naravnost pred se proti prostranemu morju, ki je za drevjem ležno šumelo, a pred se, pod okno se ni ozrla. — Tu je slonel Stanko. srce mu je gorelo od žive ljubezni, a obličje mu je bilo obrneno v mlo tožni obrazek premišljuječe dekllice, njegove ljubljene Zorke. Gledal jo je, kako otožno je bila zamišljena, ali ni vedel, kake misli jej razjedajo mlado gud. Nevede je nekoliko zašumljal in s tem zvalil deklični pogled na se. Tedaj se je Zorka vsa vsa pretresla, spoznavši v njem svojega Stanka.

— Lahko noč, Zorka!

— Lahko noč Stanko! — sta zašepetala nakrat in Stanko je zginol izpod okna. —

gotovo ne bode večji od leta 1886. On se obrača na potrjeno domoljubje prebivalstva, naj vlado pri prizadevanju za red v državnem gospodarstvu po moči podpira. Kar se tiče pokritja primanjkljaja, upa finančni minister, da 4 milijone pokrije z ugodnejšimi dohodki in zalogami v blagajnicah; kar se pa tiče izvenrednega primanjkljaja 12 milijonov gold, poda minister v državnem zboru dotične predloge. Finančni minister je svoje razlaganje sklenol z besedami: Zbornica se prepriča, da je vlada imela pred očmi potrebo državne troške po moči znižati. Samo ob sebi pa se umeje, da so nezogibljivi troški, pri katerih varčnost ni na mestu, ker so najvišji državni interesi na vagi. Vlada je omejila večje troške za uže začete namene na polji dušnih in kulturnih interesov, da ustrelega zadevajočim željam in upa, da se jej ne bode očitalo, da se na nekatere opravilne želje ni ozirala, ker njej je več za občno dobro, nego za posebne namene.

Potem je naučni minister odgovoril na interpelacijo poslanca Bojakowskega, zastran česke državne gimnazije v Kromerizu ter rekel, da se zato ni prestvarila v višjo gimnazijo, ker se od nobene strani troški za njo niso hoteli pokriti, vendar pa pozvedbe o tej zadevi še trajajo. Sicer pa se je v poslednjih letih 9 učilišč s českim jezikom na Moravskem ustanovilo. Naučna uprava je prepričana, da je število srednjih šol sploh, posebno pa na Moravskem, preveliko, in zato se morejo uove ustanavljati, ali uže obstoječe razširjati le tedaj, ako se pokaže neobhodna, nujna in trajna potreba. — Poslanec Suess predlaga zakon, zastran dolžnosti odškodbe pri poškodovanji zemljiške lastnine po rudarji. — Poslanec Heilsberg interpellira ministrskega načelnika zaradi raznih interpelacij, na katere se ni še odgovorilo. Zakonske osnove zastran uprave deželnih namestništev v Pragi in Levovu so se sprejele v tretjem čitanju, enako tudi glede predrugeče volilnega reda v državni zbor v več deželah. Predlog poslanca Glani, naj se predrugeči državno-zbornski volilni red v tirolskem velikem posestvu, potem ko ga predlagatelj utrdil in so poslanci Wildauer, Heilsberg in Fürnkranz zoper njega govorili, izročil se je z 122 glasovi proti 97 odseku za volilno predrugečo. Predlog poslanca Roser-ja glede vredbe poduka gluhomutecev, izročil se je šolskemu odseku. Poslanec Burgstaller je jutemeljeval svoj predlog, glede ustanovitve državne obrtniške šole v Trstu ter kazal na prepad trgovine in brodarstva, zaradi česar prebivalstvo nema več zadosti dela. Dozdanje pogajanje z vlado, glede razširjenja sedanje risarske šole v obrtniško šolo, ni imelo nobenega uspeha. Naučni minister je izjavil, da se je na podlogi strokovnjaških preiskav razširjanje risarske šole zavrglo in sklenolo ustanoviti državno obrtniško šolo višjega reda. Odpre se k malu; v proračunu za leto 1887 je zanjo uže poskrbeno.

Zorka je zopet sedla; burna njena notranjost se jej je nekoliko pomirila pri pogledu na Stanka; ostala je še nekoliko časa na stolu, potem zaprla okno in se natihoma spravila v posteljo, iskajoč v spanju tešiti svojej nesreči. Ali spanec le ni hotel priti na trudne trepalnice. Dolgo v noč se je po postelji premetavala, misleč na Stanka, na grozečo se mater, na čimerkavega in zopernega markiza, predstavljajoč si jezerna očeta obraz. Te podobe jej niso dale spanja. Skušala je misliti le na Stanka, na njegovo odkritosrčnost, na njegovo blago srce in milo unanost; zdel se jej je njen angelj varuh, kojemu samemu more zaupati svoje življenje; ali pri teh mislih hodil jej je pred oči čemerni markiz, ta trdosrčni bogataš, koji ne čuti v sebi nobenega blagega nagiba do nje, ampak le hlepi po njenem bogastvu, po njenej doti, da bi svoje premoženje pomnožil ali vsaj poplačal dolgove, ki jih je morda storil z igranjem in nočevanjem: vsaj vendar ni verjeti ljudem, da je milijonar — morda je zadnje le imenom. Sicer pa bi se jej ne prikupil, ako bi jej ves svet ponudil. — Blagost srca, odkritosrčno in iskreno ljubezen Stanekovo je bolj cenila, nego vse zlate gradove markizove.

Stoprav pozno v jutro je zatislola oči. — Odboda markizovega ni slišala, niti je ni to noč nikdo drug nadlegoval. Drugo jutro je slišala očeto vo jezno in zbadljivo pridigo; mati mu je pa pritrjevala. Zapretila sta jej, da jo koj drugi teden odstranila v oddaljeno mesto, ako se v enem tednu ne premisli ter lepše ne postopa z markizom. (Dalje prih.)

V seji 25. t. m. je minister za deželno bran odgovoril na Weitlolovo interpelacijo ter rekel, da se splošna vojaška dolžnost z neprestano skrbjo strogo zakonito izvršuje. Pri opravečevanju ne razločuje ena osoba, ampak komisija, oziroma dve instanci. Pri dotrjevanji napak stavi podvrženih se preveč ne zbira. Minister bo skrbel, da se bo zakon splošne brambene dolžnosti povsod in vselej izvrševal. Minister Pražak je odgovoril na interpelacijo zaradi prodaje neke kmetije pri Tahavi za en goldinar notariju Weissu ter rekel, da to zadevo uže preiskujejo pristojne oblasti in tedaj od strani ministra ni treba posebne naredbe. Nato je minister Pražak odgovoril na interpelacijo poslanca Vitezica in rekel, da je tržaškemu višjemu deželnemu sodišču ukazal, naj okrajnemu sodišču v Pazinu da potrebiti poduk, glede jezikove rabe pri glavnej obravnavi in zapisovanja povedeb. Kazensko postopanje zoper Schönereja vsled žalitve česti se dovoli. Predlog Figlov, naj se pohiševanje omeji, izročil se je obrtniškem odseku. Poslanec Mautner utrjuje svoj predlog za olajšave pri novih zidanjih z majhnimi cenimi stanovanji. Poslanec Progl je proti temu, da gotovi stanovi pridobivajo prevleklj davkovske svobode. Poslanec Winterholler pa pravi, da predlog ugaja zdravjej socialnej politiki. Predlog se izroči davkovskemu odseku. Poslanec Türk in tovariši podajo predlog, glede nadzoro-vanja zadrž na deželi. Načelnik naznanil jutrišnji dnevni red, namreč razpravo o carinske in trgovinske zvezi. Heilberg prosi, naj se ta predloga odstavi z dnevnega reda, ker je še le 24 ur znana. Načelnik odgovori, da je osnova uže več mesecev predložena in da so bile odsekove razprave javne. Zbornica sklene, da ostane predlog na jutrišnjem dnevnem redu. Zoper to sta glasovala nemški in nemško-avstrijski klub.

Načelnikstvo poslanske zbornice je 22. t. m. šlo k ministrskemu načelniku ter mu naznanilo željo avstrijskih delegatov, da bi valed epidemičnih boleznih delegaciji bili na Dunaji. Dr. Smolka je naglašal, da imajo udje gosposke zbornice enako željo. Ministerski načelnik je odgovoril, da je pripravljen, zaradi tega v dogovor stopiti z ministrom zunanjih zadev in on meni, da bode ta korak uspešen.

Železniški odsek je 23. t. m. razpravljajal zakon o krajnih železnicah. Splošne razprave so se udeležili poslanci Tomaszuk, Steinwender, Kieger, Schwab in Weber, kakor tudi trgovinski minister in poročevalec. Ugovori zoper zakon so posebno zadevali nenatačno oznamovanje, kaj so krajne železnice, potem prevelike pravice vlade i neomejeno trajnost. Odsek je naposled sprejel Tomaszukov predlog, da se imajo krajnim železnicam dane olajšave na gotovo dobo omejiti ter sklenol prestop v podrobno razpravo.

Graf Beust, nekdanji avstrijsko-ogerski državni kancler, umrl je v ponedeljek na svojem gradu v Altenburgu pri Dunaji v 77. letu svojega življenja. Avstrijska zgodovina temu državniku ne bode pletla vencev. Mož je bil velik kričač in sam v sebe tako zaljubljen, da je sam trdil, da je največji državnik na svetu. Dogodbe pa te trditve niso opravičile. V politiki je bil vetrnjak. Kakor minister zunanjih zadev na Saksonskem se je najprej nagibal k Prusiji, potem je hotel ustvariti neko zvezo nemških držav brez Prusije in Avstrije, nazadnje pa se Avstriji vrgel v naročje. Taval je tedaj od ene utopije do druge brez pravega stalnega cilja, kar nedvomljivo priča, da mož ni imel mnogo značaja, pa tudi ne dosti političnega talenta. Hotel je pokopati Bismarka, dokler ta še ni imel veliko veljave i malo zaslug za Nemčijo, a Bismark je pritlikavec Beusta dobro poznal, ter se le okoristil od njegovega rovanja zoper njega in Prusijo. Da se je leta 1866 unela nesrečna vojna mej Avstrijo in Prusijo, tega je veliko, morebiti največ sam Buest kriv in vendar je k malu potem postal minister zunanjih zadev v Avstriji; kakor tak je izpodjedel pošteno Belcredijevo ministerstvo, sam stopil novemu ministerstvu na čelo, postal državni kancler, kakoršnega dostojanstva od Meternicha pa do danes v Avstriji še nobeden minister ni dosegel, in povzdignjen je bil tudi v avstrijski grofovski

stan. On je ustvaril dualizem — in to je edino njegovo delo, ki ni še propalo, če je pri državi koristno, to je druga stvar, o kateri se pametni ljudje in pravi avstrijski rodoljubi ne pričajo — sestavil je neslavni »Bürgerministerium«; pred francosko-nemško vojno se je hlinil Napoleonu ter mu pisal: Francoska stvar je tudi naša; po vojni, Francozom nesrečnej, pa je sklenol prijateljstvo z Bismarkom. Slovonom je pretil, da jih na zid pritisne, a prav sovraštvo do Slovanov je mnogo, morebiti največ pripomoglo, da je leta 1871 moral stopiti z sedeža državnega kancelerja, ministra zunanjih zadev in cesarske hiše. Potem je bil poslanec v Londonu in Parizu, pa tudi tu si ni pridobil lavorik. — Avstrija nema vzroka plakati na njegovem grobu, najmanj pa avstrijski Slovani.

Vnanje dežele.

Bolgarsko prašanje. V »Polit. Corresp.« se iz Berlina piše: Naj se sodi o Kaulbarsovem postopanju, kakor hoče, toliko je gotovo, da bi bolgarska vlada do tako mogočne države, kakor je Rusija, morala bolj ponižna biti. Kar pa se tiče Angleške, prizadevajo si tamošnji časniki, Avstrijsko-ogersko in Nemčijo zoper Rusijo naščuvati in mej Francozko i Nemčijo strasti zbuditi. Francoski časniki so temu uže dostojno nasproti stopili; na Nemškem pa tudi uvidevajo, da se Angleška nagiblje k starej politiki, da hoče mej evropskimi vevlasti mir kaliti, da bi potem mogla v močnem ribariti. To spoznanje, tako upamo, bode vevlastim svarilo, da se na veselje »smejčega tretjega« ne začno lasati. — Mi ne moremo pri tej priliki zamolčati, da večina avstrijsko-ogerskega časnika, celo na poluoficijelnega, dan na dan ščuje zoper Rusijo. — »Reuters Bureau« 22. poroča, da so vevlasti, da Rusiji ne dajo povoda za zasedenje, tej naznanile, da jej puščajo vodstvo za odstranitev bolgarske krize, v onej meri, kolikor se to ujema z neodvisnostjo Bolgarije in z herolinsko pogodbo. — Iz Sredca se piše: Da je Gadban očitno stopil na Kaulbarsovo stran, to je bolgarskeji vladi sicer ne prijetno, ali ne nepričakovano, ker je znano, da je Gadban Rusom prijatelj. Vlada je Gadbanu naznanila, da je Bolgarija pripravljena svojo svobodo in samostojnost v vseh notranjih zadevah tudi nasproti Turčiji braniti. Na Gadbanove ugovore glede zakonitosti sobranja je vlada odgovorila, da ima ona, kakor zakonita kneževa nastopnica, pravico, upravo voditi tako, kakor vevlavo razmere. — Iz Sredca 23. oktobra: Sobranje se 31. t. m. odpre v Tirnovi. Stambulov, Mutkurov in Radoslavov so uže tja odpotovali, minister zunanjih zadev pa odpotuje v ponedeljek. Gadban je zaradi tega izrekel svoje obžalovanje, vendar pa zaradi tega ne ustavi pomirilivega svojega prizadevanja.

V **Petersburgu** so 24. t. m. odkrili spomenik, postavljen onim vojakom, ki so v rusko-turške vojni v letih 1877 in 1878 zgubili življenje, vpricho carja in carice, diplomatov in vojaških zastopnikov. Ko se je molilo za večni mir carja Aleksandra drugzega, osvoboditelja, poklekli so vsi prijujoči. Potem so se pogostili vojaki, mej katere sta zopet prišla car in carica. — »Journal de St. Petersburg«, govoreč o tej slavnosti, navaja poročilo, katero je objavil »Reuters-Bureau«, da so vevlasti o tem edine, da mora Rusija pri vtolažitvi bolgarske krize vodstvo prevzeti in pravi, da ima Rusija v resnici posebno pravico, ker je deželo osvobodila; današnje posvečenje spomenika onim, ki so v letu 1877 kri prolili, pa zopet v spomin vtisne njihove ueprimerljivo junaštvo ruske vojski. To so v zgodovini listi, katerih nič ne more izbrisati.

Iz Odese se 25. t. m. poroča: Ruski konzulat v Varni je prosil, naj se tja pošlje ruska vojna ladija, ker je razburjenost velika. Vsled tega se dve majhni ruski ladiji pošljeta v Varno za varstvo ruskih podanikov.

V **Italiji** delavci i kloni delajo skoraj neprestane rabuke, kar kaže, da se v hlaženje Italiji nižjim stanovom ne godi dobro. Zadnji teden so se v Fagnano Olona, blizu Milana, delavci odpovedali delu in prišlo je do hude rabuke. Vojaki so hoteli pretečo m. ožičo razkropiti, ali delavci so

jih sprejeli s kamenovanjem, en vojak je bil ubit, mnogo pa ranjenih. Tudi dva delavca sta bila usmrtena. Iz Milana so morali vojaško pomčč poslati, da se je mir napravil.

V **Parizu** se je 22. t. m. ustanovil porošteno odbor za svetovno razstavo. Minister Lockroy se je v govoru zahvalil podpornikom, katerih rodoljubje je težave premagalo ter pripravilo denar, ki zdaj znaša 23 milijonov frankov. Minister prosi, naj se dela hitro vrše, delavn ce pričakujejo naročil; na vsem Francoskem se pripravljajo obrtniki k velicemu tekmo vanju in mirnej zmagi, katera Francosko povzdigne zopet na svoje mesto na svetu.

O **egiptovskem prašanju** piše »Journal des Debats«, da se Angleška zato prizadeva svado povzročiti mej evropskimi vladami in Francoskej delati preglavico, da bi se mej občinim razporom polastila Egipta, ali ne posreči se jej, da bi egiptovsko prašanje odtegnola evropskej kontroli.

DOPISI.

Trst 26. oktobra. (Izv. dob.) (Dr. Ludro uže zopet napaden. — Vojna mej Iredentariji. — Voda in afarizem — Razno). — V nedeljo je »Šilobarda«, znano gnojšče, na katerem razstavlja dr. Ludro svojo liberalno kulturo, prinesla zopet takozvano navadno »rivista domenicale«, v kateri dr. Ludro blato meče v vse osebo, katere so mu kaj na potu, ali pa se še niso pri njem oкупile. — V tem nedeljskem »Zlobudranju« je dr. Ludro ta pot napadel nekega lastnega kolego, žida dr. Levija; šalil se je iz njegovega imena »Salomon« ter ga imenoval »Salmoniaka«. — Sin omenjenega zdravnika je sklenol, da se bo maščeval nad Ciattom in kar je sklenol, to je tudi storil. — Kupil je v nedeljo malo brizgalko iz gutaperke ter jo napolnil se salmjakovo kislino.

Tako pripravljen šel je Ciatta čakati pred stanovanje in ko se Ciatto ob 1. uri popoldne pripelje domu in stopi raz voza, brziga mu mladenič v obraz vso omenjeno kislino. Ciatto se je ustrašil, da zgubi oči, ker tekočina mu je šla tudi v oči in v strahu je pal v omedljevico. — No, pomoč je bila blizo in se je konstatiralo, da bo pač nekaj časa trpel, pa da ne bode zgubil vida. Levija so klicali na pollicijo in bo gotovo kaj kaznovan; ali vsled tega dogodka je nastal hud boj mej »L'Indipendentejem« in »Mattinom« na ene in »Salobardo« na druge strani. — »L'Indipendente« uže par dni zaporedoma prinaša strašno surove, ojstre članke proti dr. Ciatto-u, imenuju ga izvržek, moža, kateremu ni nič svetega, niti družina, ki nema nobenega značaja in je pravi tolovaj s peresom. »Salobarda« je vsled tega napovedala »L'Indipendenteju« boj na nož, dr. Ludro obča, da bo odkril vse »lumparije« rudečkarjev in da hoče tirati skandal do skrajnosti.

To nam bo kulturni boj, da bode treba uprav desinfekcije, kajti umazanega perila imajo dosti ti gospodje Iredentariši in težko bodo mogli vsega oprati. No Rasković, ki je po volitvah poljubljaval dr. Ludra, kaj poreče zdaj k temu boju? — O t prisneti Šarlatan! Da bi le ljudstvo uže prevedelo ter se ne dalo več za nos voditi od takih ljudi!

Nam je vsi ta stvar »ein Schauspiel für Götter«, ko vidimo, kako se ti kulturosoci uprav po pobaluskio bližjo.

Čudno, po zadnjem zmagi imajo Lahoni vedno večjo smolo; prišlo so na dan uže razne velike sleparije, zdaj pa so se zadel uže sami mej seboj izdajati, in kaj bo še le, ko pridejo na dan vse še neznane sleparije?

Zadnjič smo mi na priliko govorilo o vodi in smo dali mej vrstami razumeti, da niti društvo nabrežinske voje nič ne opravi, ako tu in tam ne vrže »kake kosti«.

To se v Trstu umeje samo ob sebi. — Nam je na priliko znano, da je pred leti nek tuj konsorcij oferiral mestnem starešinstvu, da napravi velikansk vodotok za pitno in obrtniško vodo in sicer proti temu, da bi skoz menda 40 let smel pobirati navadno vodno takso od bišnih posestnikov in drugih, kateri rabijo vodo, po minolej dobi pa bi vodovod postal mestna lastnina, ne da bi društvo od mesta dobilo kako odškodnino. To je bila gotovo ugodna ponudba. Pa jo pri vsem t. m. niso hoteli sprejeti, ker družba ni hotela dati zadostne »kosti«.

To Vam je inženir Buci, večni kandidat v Barkovlji in Rojanu, to Vam je magistratni mešetar nek Naglos, ki zna kost najti tudi 1000 metrov pod zemljo, to so Vam razni drugi mestni očetje — vse hoče kako »kosti«. Pa kaj mislite, da so to navadne kosti? — Nekdo je nekda omenjenemu konsorciju o svojem času rekel, da bi vse potrebne kosti stale do 1 milijon in dvesto tisoč forintov. To so

kostil Zato, pravimo, da bo Trst brez dobre vode dolje, dokler se kedo ne najde, da bo kosti metal okolo sebe.

Zaprli so ga! I koga? Ubozega Kadunca, ki je o svojem času z Iredentariji glasoval. Od tistega časa so ga isti Iredentariji tako zmešali, da več ne ve kaj dela.

Ali ni to skoro božja kazen? Lepe dni imamo v Trstu; kolera ponehava, vina imamo v okolici prav dosti in dobrega, pa poleg tega ga okoličani tudi dobro pročajajo. Kar je bilo belega v Križu, uže so vsa popukila Kranjci, in tudi dobro plačali, po 24 do 26 hektoliter. Tudi na Prosek in Kontovej zahajajo pridno kranjski kupci. — No hvala Bogu, da je vsaj vina kaj, ker drugače bi bilo letos šentano slaba po okolici.

Čudne reči se gode na tej zemlji. V nekem bližnjem mestu so nekda ženske iz navadnega kaplana napravile prošta, mož je še prav mlad, in vendar ga hočejo iste ženske napraviti tudi uže drž. poslancem. Pa ne še zadosti na tem; tudi za škofa ga hočejo poslati mej Iredente, da jih bo spokoril, furlanskega škofa ki je zdaj mej Iredent, pa nekda pošljejo v Korotan. — Vse te lepe in interesantne kombinacije smo čitali v nekem slovenskem listu.

V mestu, kjer ženske vladajo, pa je nekda prav zaradi prošta nastal nek »strijka« meji viho duhovščino: — Kanoniki dotičnega kapitola so nekda poslali nadškofa izjavo, da bodo cerkev zapustili, ako pročt pride k veliki škofovi maši z mitro, katero nositi ina pravico. Nadškof v zadregi zaradi tega je mlademu proštu vkazal, naj mitro doma pusti, kar se je uakda tudi zgodilo. — Ženske pa so nekda zaradi tega napovedale boji kapitolu in ponavljali so bodo blizo nas časi Vlaste in Ljubice. — Na Primorskem je pač vse mogoče.

Pa še nekaj. Oni nemško tržaški list, ki je prinesel vest, da so ruskega cara ubili, zdaj popravlja svojo raco, in dela po pogovoru: klin s klinom. Zdaj pravi, da se je ona vest zato raznesla, ker je car nekega svojega adjutanta z revolverjem vstretil. — Torej denuncira zdaj cara za morilca. Tako varujejo avtoriteto monarhičnega načela listi, ki so bili zato vstvarjeno, da Oberdanke zavrčajo. O uboga Avstrija!

Iz Škurbine 18. okt. (Izv. dop.) Danes je ves svet nekako osupel i strme zre v bodočnost. Na jugu, zahodu, severju i vzhodu, povsod nekaj puhti, a dobro je vendar, da se vrši le peresna vojna. Tam prepir i zarota, ter beda i trpenje niso nič kaj veseli znaki človeškega življenja. Tudi časopisne novosti ne pripušajo nam vselej veselih trenutkov.

Premotroval sem uvodni članek o stanovich i njega protivnika, misleč: Bog daj nekaterim pamet. Neumestno je nepoklicanim prepričati se z reformacije, saj njih ne slišijo kompetentna ušesa, a kmetovalci njim ne bodo za take reformacije slave pelli. — Vsak stan se dresira o posebnih znaostih, katerih vollec pogrešati ne sme, a zlo ni, ako se vsakdo ne ponaša z občinim vodstvom, da je le svoji nalogi kos. — Neumestno je kriviti narod, a prav je grajati individualne popreške, ker gotov sem, da na koperskem učiteljstvu ne uče pripravnikov: »naj, ko bodo učitelji i odgojitelji, gonijo otroke, ko bodo imeli umazane roke, in korpora 1/2 ure dolgo pot — brusiti si roke i močiti s krvjo bogate bruse — kakor se je pred dnevi zgodilo pri nas, nego jim vse druge pomočke nasvetujejo v vedenje do značnosti izročeno mladeža.

Festina lento!

Iz Bolca 21. oktobra. (Izv. dop.) Danes se je ustanovila za bolški okraj podružnica sv. Cirila in Metoda.

Ta podružnica je jako važna in pomembna in šteje do sedaj 6 ustanovnikov in nam 30 letnikov; kar je za naše razmere jako zadovoljno, a upati je, da bodo to število tudi večje, kajti vria »stvar« vse zanimiva. Bog daj!

Predsednik njej je p. č. monsignor in dekan Kumar, kar je jako veselo in daje pogum, da bodo podružnica plodonosno delovala.

Ko to pišem, strašansko lije, dežuje pa uže neprenehoma več dni tako, da so vode jako vlike in napravile uže mnogo škode, in ako ne preneha, ne vem kaj bo.

Zal-stno; nekaj let sem v jeseni povodenj za povodnjo.

Morda to zdrami, da se vsaj enkrat za vredovanje »Soče« od zgor na zdol nekaj stori, samo tam doli in planjavi ne bi imelo mnogo pomena. M.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Cesar je podaril iz svojega premoženja občini Slavija v koperskem okraju 200 gold. za zidanje zvonika.

Odlikovanje. Kanonika in župnika Sv. Antona novega, v. č. gospoda Antona Hrovatina je Nj. Veličanstvo zaradi njegovih mnogih zaslug imenovalo cesarskim svetovalcem. — Gotovo nas to najviše odlikovanje o priliki 60 letnice

duhovskega pastir-tva monsignorja Hrovatina n iznenadilo. ker k-j t cega so pričakovali vsi poznavalci in čestilci njegovji. — V prihodnjem številki prinesemo jako zanimiv životopis jubilarjev, ki bodo kakor znano, v nedeljo bral demantno mašo.

Imenovanje. Dr. baron Strobaoh pl. Kl. Isberg, tajnik v trgovinskem ministertvu, bil je imenovan svetovalcem pri pomorskeji oblasti v Trstu.

Namestnik Tržaški. Nj. eks. baron Pretis se je včeraj zjutraj po več mesečnej odsotnosti sopen vrnil v Trst, pa ne še za stalno, ampak se še vrne v Gorico.

Seja tržaškega mestnega sveta 22. t. m. Po prečitanju in potrjevanju zapisnika zadnje seje naenani je mestni župan, da se je razpisal konkurs za štir občinske okrajne zdravnike na novo sistemizirana mesta. Potem se je predlital ministrski razpis, zastran prevzvetja stavb in naprav, potrebnih vsled odprave proste luke. Mestno starešinstvo je predlagalo enake sklepe, kakor jih je storila trgovinska in obrtniška zbornica, o katerih smo zadnjič poročili. Ta predlog je bil soglasno sprejet. Potem se je predlital dopis trgovinske zbornice, s katerim se naznanjajo omenjeni sklepi ter se v znanje vzal. — Na predlog šolske komisije se je razdelil 1. razred mestne višje reške v 4. in 2. razred v 3 parake. — Drugi sklepi niso posebno važni. Po javnej je bila tajna seja.

Ljudske šole v Trstu, ki se zaradi kolere niso pričele v navadni dob, odprije so se danes na zaukaz deželnega namestništva.

Slavnemu občinstvu, posebno pa našim juristom in sodniškim uradnikom spleh javljamo, da z drugo številko v novembru začnemo prinašati slovenske uradne obrazce za sodnije. — Uprav zato, da imajo priliko vsi gg. uradniki preskrbeti si to potrebno knjigo, odpremo s 1. novembrom novo naročbo na naš list s prilogo, v kateri bode ti obrazci posebe tiskani, in sicer bode stala »Edinost« od 1. novembra do 31. decembra 1 glid. 25 novč.

Lesna trgovina slovenskih dežel je dobila nov udarec; ogerske državne železnice so namreč vozičino na les na progah proti Reki jako znižale. Valed tega se bode mnogo lesa z Ogerskega izvažalo na Reko.

Tržaške novosti:

Kolera v Trstu. Od sobote do nedelje v pinočej je zbolelo za kolero 5 ljudi v mestu, od nedelje do ponedelka 3 ljudje v mestu, 4 v predmestjih, od ponedelka do torka 5 ljudi v predmestjih. Poleg tega so v soboto zbolele za kolero 3 osebe v Lonjeri.

Kakor se vidi, nas vendar še noče zapustiti kolera in bati se je, da jo bomo imeli sporadično še vsu jezen.

Obiskovanje pokopališča na praznik Vseh Svetnikov in na vernih duš dan bode letos zaradi kolere skoro gotovo prepovedano, tudi ako bi ne bilo te dni nobenih slučajev te bolezni. Posamezni pa bodo mogli nekda nositi vence na grobovje s posebnim dovoljenjem.

Nesreče. V novej luki se je podilo pri še nedodelanom skladišču za petrolej tvrčke Seligman e C. ogradije, Delalci J. Ursič iz Kastve, Tone Steinberger iz Trsta in Tomaž Ludvig iz Novigrada so precej poškodovani, ter so jih odpravili v bolnico, zidar Jakob Perlati iz Krone je le nekoliko ozleđen. — 32 letnega mizarja Petra Bronzin so pred neko javno hišo na trgu Cavana trije psi napadli, ga na raznih okrajih ogrižli ter mu raztrgali obleko. — Mož je sedaj v bolnici.

Policijsko. Angeljka, hčerka mizarja E. in 26 letni sodar Karol Crisan se ljubita za hrbtom očeta ljubice. Ta je parč-k zasačil ter po kratkem pravdanju nastal je pretep, katerega se je udeležila tudi Angeljka čuvalateljica svojega Karola. Srditi oče je oba namlutil, kakor tudi nečega Jakoha »Dolgež«, koji je priteknel na pomoč, lahko ranil. Zeta in speč Karola pa so odpeljali v bolnico. — Trije hajduci so napadli v neki veži ulice del Volto težaka Josipa Bertok ter mu odnesli zlat prstan in 9 gl. denarja. Zasačili so zločince še isti večer v nekeji kavani in to: Petra Verdich, Josipa Mervich i Ljudvita Calligaris, vsi trije iz Trsta. — V ulici Navale je napatel nepoznat človek strojničarja Aleksandra B. in mehanika Engelberta E. pretepel jih, Engelberta E. celo lahko poškočoval — in ko bi trenol pobeagnol. — 53 letnega kurjača Janeza V. iz Novigrada so deli pod ključ, ker je izvažil služkinji Ani F. 230 gl. denarja in srebrno uru, obečaje jej, da jo poroči. — Uro so še pri njej našli, a o denarju niti sledu. Anka bode v bodočnosti gotovo oprežnejša.

— 27. letni sodar Božidar Hess je 22 letnega natakarja St. Kovačiča iz Radovljice v pretepu z nožem v prai sunil in pobeagnol. Ranjenca so odnesli v bolnico, Hessa pa odveli na pol-cujo. — Neki Fragi, como iz Pirana je razbijal dobro natakran pred neko gostilno, ter si porezal roko na oknu, katero je zrušil. Pred malo dnevi še-le je prišel iz ludnice. — Le tako dalje in kmalo se bode tja povratil. —

Gostilničarja Franja Kidunc so zaprli radi razgrajanja v lastnej gostilni. Dober izgled svojim gostom! — Paskval Princi, kateri je bil nedavno iz zapora pobeagnol, je več-taj v svojej skomriči v zaporu zapalil slamanj-k. Ogenj so takoj zapazili in zadržili.

Izpred sodnije. Pod predsedništvom g. sod. Leitnera je bila 21. t. m. razprava proti Simonu Sternu iz Makó v Ogeški. Dospel je namreč 5. marcija z Reke, ter najel stanovanje pri »dobrem pastirju« pod imenom: »Dr. Ljudevit Danics, c. kr. višji zdravnik iz Budimpešte. Predstavil se je višjemu zdravniku g. dr. S. Caldoriju v vojaškej bolnici, kateremu je pri ugodnej priliki ukradel 30 gold. Manjše svote je odnesel raznim častnikom, kateri so imeli čast g. doktorja Danicsa v stanovanju sprejeti, kakor tudi agentu Korossaz-u perila v vrednosti 9 f. 50 kr. Na Reki pa je prevaril predstojnika financ straže za kabanico, vredno 20 glid. — Prijeli so tedaj gosp. »doktorja« v Ljubljani, a njegova trditev, da je resnično »dr. Danics«, malo mu je pomagala. Obsodili so ga na 18 mesecev težke ječe.

Kolera v Istri in drugod. V Istri je kolera uže čisto nehala, pa v Tržiču na Goriškem ste te dni zboleli 2 osebi za kolero in na Kranjskem so bili mej kazencni v belej bihi poleg Ljubljane sopen nekateri slučaji strašne bolezni.

Iz Benetok nam pišejo, da tam mej Iredentovci nabirajo darove za mater Obeodankovo ter da se je še precej nabralo.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Vplačali so te dni: Loško-potoška podružnica (2 don.) 53 glid. Ptuj-ka podružnica 288 gl. 23 kr. Celjska podružnica (2 don.) 5 gl. Ribniška podružnica (2 don.) 85 glid. Brska podružnica 76 glid. Blejska podružnica (2 don.) 16 glid. 69 kr. Žavski podružnica 202 glid. Neimenovana v Celji 100 glid. G. F. Terček, trgovec z železom v Ljubljani 10 glid. G. S. Pogačar, na Dunaji 100 glid. Podružnica v Ajdovščini 100 glid. Slavne podružnice, ktere se niso izročile svojih doneskov za l. 1886, prosim, naj jih blagovolijo poslati glavnemu odboru.

Ljubljana, 22. oktobra 1886.

Dr. J. Vošnjak. blagajnik.

Krajcarska družba za Narodni Dom. Razgovor od 4. t. m. Odbor sklenc nekaterim posebno marljivim poverjenikom za njih vsepošno delovanje poslati zahvalna pisma in jih prositi, da se v prihodnje ostanejo družbi jednako naklonjeni. Odbor vzame z veseljem na znanje, da je dobila družba od večjega števila odličnih slovenskih veljakov jako simpatične pisemne pozdrave. Odbor sklenc ostati pri dosedanem običaj, da družba objavlja začetkom vsacega meseca izkaz o došlih doneskih zadnjega meseca; temu izkazu naj vselej sledi kratko poročilo o populoama razprodanih knjžicah in o stanju razprodajanja spleh. Pozive zaostlim poverjenikom treba nadleževati. Doslej je bilo razprodanih 105 taciš pozilov s 36 ugodnimi in 2 neugodnima odgovoroma. Poverjenike, ki v določenem jim obroku niso poslali nobenega odgovora, bo odbor vnovič pozval. Razprodanih je bilo doslej 575 knjžic, izmed njih 491 krajcarskih in 84 desetkrajcarskih; popolnoma razprodanih 147, deloma razprodanih 64; v prometu še 458.

Nafta se v Kavkaziji vedno več pridobila. 24 septembra se je odprl na Nobelnovih zemljiščih izvirek, ki je v petih dneih 700.000 pdnov nafte izbruhal, a ta izvirek so potem zopet zamašili in ga odpro, kadar bo potreba.

Na znanje.

Štovaneji gospodi, ki me povpri šujejo glede mojega romana »Prokleta«, naznanjam, da je tega istega uže nekaj pot tiskanih. Meseca novembra se bo natiskovanje nadaljevalo, ker ima g. založnik nadejo, da ta čas zopet otvori svojo tiskarno. Glede tega mi piše dne 16. t. m. doslovno: »Es diene Ihnen zur Nachricht, dass ich Aussicht habe, mein Geschäft bis November wieder zu eröffnen, und da wollte ich Ihre »Prokleta« wieder weiter drucken.« V *Achtern*, 23. okt. 1886.

Janko Leban.

Listnica uredništva.

Gosp. žup.... Vaša pritožbe ne moremo priobčiti, ker je pošta postavno ravnala. Na tiskovine se more le takrat marka za 2 kr. prilepti, ako so odpre na pošto dane in razen napisa nič drugega ni v njih zapisanega. Če pa je kaj zapisanega — in Vi ste pisali cela pisma — potem pa se z njimi ravnaj, kakor z navadnimi pismi, podvržene so namreč poštnini 5 kr. za enojno pismo. Če se celo nič ne, ali premalo frankirajo, zaračuni se dvojna poštnina, tedaj 10 kr. odbije se pa tisti znesek, za kateri je marka prilepljena. Vi ste prilepljali marke za 2 kr., zato je pošta postavila zaračunavala 10—2, to je: 8 kr. Tudi o tem je pošta postavno postopala, da je odpre Vaše tiskovine — prav za, prav pisma — zapirala, ker postava pravi: Če se na pošti dobi odprto pismo, ima ga pošta uredoma zapreti i nanje zapisati: Našlo se je odprto in se uredoma zapirilo. — To v Vaše znanje, da se boste vpr hodnje lahko varovali škode i neprilike.

Listnica opravištva

Bl. g. H. I. Ot. — Prosimo, da nam pošljete vsaj iste. — B. g. T. J. Ivanjigrad. — Prosimo, da poravnate predno vam je mogoče: list vam bode mo dalje pošljali. — St. Br. dr. L. — Naročeno je sl. društvo od l. 4. 1885; od konca l. leta je tedaj plačati f. 11 50, a platili ste nam vsega skupaj f. 8 75 ostaje, še f. 2 75. — Bl. A. Kr. Z. — Dne l. 1. 86 ste platili f. 4 tri za l. naročnino in i za letošnja sedaj ste platili 3. — Ostane še f. 3 do konca t. l. — St. Br. dr. na Lozicah. — Znesek smo prijeli dan potem, ko smo tirjalnice naredili — torej imate Vi prav. — Bl. g. Tavčar M. Dit. — Plačano je do l. 5. 1886, torej dolžujete še f. 4 75. — Bl. g. Dež. M. ldr. — Dne 3. 1. 1885 smo dobili od Vas f. 1 50 ter imate plačati še f. 5 25. — St. dr. Ed. Ajdovščina. — Od l. 7. 1884 dobili smo f. 12 naročnino: manjka torej še nar. od l. 7. 86 v znsku f. 3.

Borsno poročilo.

Na borsni največa mlahovost, tendenca jako nedoločena, pesimizem prevladuje.

Dunajska Borna dne 22. oktobra

Table with exchange rates: Enotni drž. dolg v bankovcih 83 glid 45 kr. Enotni drž. dolg v srebru 84 • 50 • Zlata renta • 114 • 05 • 5% avst. renta • 100 • 75 • Delnice narodne banke • 863 • — • Kreditne delnice • 279 • 70 • London 10 lir sterlin • 125 • 15 • Napoleon • 9 • 89 • C. kr. cekini • 5 • 91 • Kr. državni mark • 61 • 27 1/2

Mokrota — mrzloti — ne škodi! Samo glid. 1.85 Za gospode! Za gospe!

Nepremočljive, gorke, trpežne in neobičajno ceno so moj go stotkane, nenaavadno prilježne

Meščanske jopice

za jesen in zimo, za gospode, gospe, dačka in deklice; vse po enakej ceni samo f. 1 80 koma l. V zalogi imamo slavnostnih meščanskih jopic sive, temne, melirane, drap, bordeaux, plave in črne barve ter so za vsauega neobhodno potrebne. — Kdor nosi tako janko je najboljšje obvarovan mraza, kajti prilagajo se vsakemu životu. obrdže redovito gorkoto in so neprecenljive vrednosti. Izven rečutih sort po f. 1 85 imamo na prodaj za gospe še dve sort. fnejši: 2—

Table with two columns: 'iz fine zephir volne samo glid. 2.85.' and 'iz zephir volne obšito samo glid. 4.'

Glede mere zadostuje povedati je li stas velik, srednji ali majhen.

Razpošljiha z poštnim povzetjem samo: Julius Reckel, Versandungshaus in Wien V. Huudsthurmerstrasse 18/34.

Potem imamo v zalogi:

1200 komadov gorkih zimskih životnikov iz volne meirino v različnih barvah, prepotrebniha za gospe in gospé. I. kak. f. 1 40, II. kak. f. 1 20.

1300 komadov gorkih zimskih hlač iz volne merino, v različnih barvah, prepotrebne gospodom in gospém. I. kak. f. 1 40, II. kak. f. 1 20.

1000 komadov močnih in gorkih zimskih nogavic, za tri pare samo f. 1 98.

900 komadov spodnjih sukenj zagospé tricot, gostih in gorkih kakor kožuh z krasnim 3—5 vrstnimi bordurami in francoškimi obšivom, poprej f. 5 sedaj samo f. 1 70.

Razpošljiha po poštnem povzetju jedino

J. H. Rabinowics

Wien, III. Hintere Zollamtstrasse 9.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na živenje v vsiuh kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883

Table with financial data: Glavnica društva glid. 3.300.000— Reservi fond ob dobičkov • 536.622 02 Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150.000— Rezervi fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov 161.500— Premijna rezerva vsah oddelkov • 7.342.780 36 Rezerva za škode • 267 601 —

V portfelju: Premije, ki se imajo potrjati v prihodnjih letih • 16.954.118 57 Skupni znesek v. h škod plačanih od l. 1838 do 1883 glid. 114.949.847 01

Urad ravnateljstva 7—2 Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši)

